

Білоцерківський національний аграрний університет
Агробіотехнологічний факультет
Кафедра технологій у рослинництві та захисту рослин

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фітопатологія» Галузь знань - 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність - 201 «Агрономія» Освітня програма - «Агрономія»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	6 кредитів /180 годин
Семестр	3
Форма контролю	іспит
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Правдива Людмила Анатоліївна Посада: доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин. Вчене звання: доцент Науковий ступінь: доктор сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 40 ауд. E-mail: liudmyla.pravdyva@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: +380672932470
Опис дисципліни	«Фітопатологія» є обов'язковою навчальною дисципліною для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів за галуззю знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 201 «Агрономія». Вивчення цієї дисципліни спрямоване на засвоєння теоретичних знань та практичних навичок щодо вивчення хвороб, патологічного процесу та симптомів хвороб рослин і посівів у цілому, а також системи заходів з профілактики та терапії захворювань.
Передумови для вивчення дисципліни	Основна навчальна дисципліна «Фітопатологія» базується на знаннях таких дисциплін, як «Ботаніка», «Фізіологія рослин», «Герботологія», «Плодівництво», «Ентомологія», «Генетика», «Агрофармакологія».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Фітопатологія» є всебічне вивчення хворої рослини, патологічного процесу і ознак (симптомів) хвороби, які викликаються патогенними організмами; визначення ролі екологічних факторів та їх впливу на розвиток і поширення хвороб рослин; вивчення причин та закономірностей, що спричиняють захворювання, їх поширення та переростання в епіфітотії, прогнозування можливих строків прояву хвороб та величини заподіяних збитків від них, розробка і впровадження у виробництво системи заходів з профілактики та терапії захворювань.

Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності передбачено індивідуальні графіки, дистанційна тощо. Використовуються платформи Moodle, ZOOM, інформаційне забезпечення в системі АСУ, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.
Очікувані результати навчання	<p>РН 6.1 Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних, патологічних процесів у рослинах в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.</p> <p>РН 6.2 У виявленні патологічних змін розвитку рослин аргументовано застосовувати знання з дисциплін Гербологія, Ботаніка, Ентомологія, Фізіологія рослин, Плодівництво, Генетика.</p> <p>РН 9.1 Правильно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозу.</p> <p>РН 10.1 Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції до чинних вимог, щодо хвороб зернових та зернобобових культур.</p> <p>РН 10.2 Аналізувати та інтегрувати знання з фітопатології в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії, зокрема у загальній та сільськогосподарській фітопатології.</p> <p>РН 10.3 Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих (фітопатологічних) проблем відповідно до зональних умов враховуючи прогноз поширення хвороб сільськогосподарських культур.</p> <p>РН 13.1 Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з ураженням рослин хворобами.</p>
Структура курсу	<p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 1. Основи загальної фітопатології.</i></p> <p>Тема 1.1. Історія розвитку, предмет і завдання фітопатології. Поширення і шкідливість хвороб рослин.</p> <p>Тема 1.2. Суть і поняття про хвороби рослин та їх класифікація.</p> <p>Тема 1.3. Гриби – основні збудники хвороб рослин.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 2. Систематика грибів</i></p> <p>Тема 2.1. Систематика грибів і принципи її побудови.</p> <p>Тема 2.2. Вищі і нижчі гриби та їх класи.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 3. Сільськогосподарська фітопатологія. Хвороби зернових та зернобобових культур</i></p> <p>Тема 3.1. Хвороби зернових культур та системи заходів захисту від них.</p> <p>Тема 3.2. Хвороби зернобобових культур і багаторічних бобових трав.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 4. Сільськогосподарська фітопатологія. Хвороби технічних культур</i></p> <p>Тема 4.1. Хвороби буряків цукрових.</p> <p>Тема 4.2. Хвороби картоплі.</p> <p>Тема 4.3. Хвороби соняшнику і ріпаку.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 5. Сільськогосподарська фітопатологія. Хвороби овочевих культур</i></p> <p>Тема 5.1. Хвороби томатів та пасльонових. Хвороби огірків.</p> <p>Тема 5.2. Хвороби цибулі, моркви та буряків.</p>

	<p align="center">Змістовий модуль 6. Сільськогосподарська фітопатологія. Хвороби технічних культур</p> <p>Тема 6.1. Хвороби плодових – зерняткових та кісточкових культур. Тема 6.2. Хвороби ягідних культур, суниці і виноградної лози</p>
Методи навчання	<p>Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. Інформаційно-рецептивний метод: лекція-презентація, лекція-дискусія.</p> <p>Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; лабораторних досліджень; конференцій. Дослідницький метод: круглий стіл, практичні роботи з використанням стратегій критичного мислення (мозковий штурм, інтерактивна групова робота, кейсове навчання); частково-пошуковий метод: самостійна робота з інформаційними джерелами.</p>
Політика	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи здобувачів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: здобувачі мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
Рекомендовані джерела інформації	<p align="center">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пінчук Н.В., Вергелес П.М., Коваленко Т.М., Окрушко С.Є. Загальна фітопатологія: Навч. посіб. / За ред. Н.В. Пінчук: Вінниця, 2018. 272 с. http://repository.vsau.org/getfile.php/21042.pdf 2. Білик М. О., Кулешов А. В. Прогноз розвитку хвороб і шкідників сільськогосподарських культур: навч. посіб. Х.: 2001. 124 с. https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/17913 3. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до застосування в Україні. К.: Юнівест Маркетинг, 2020. 895 с. https://data.gov.ua/dataset/389ddb5a-ac73-44bb-9252-f899e4a97588 4. Agrios G. N. Plant pathology. Elsevier Academic Press, 2005. 919 P. https://www.slideshare.net/slideshow/agrios-2005-plant-pathology-5-edpdf/257736607

5. Колодійчук В.Д., Кривенко А.І., Шушківська Н.І. Практикум із сільськогосподарської фітопатології: Навчальний посібник (2-ге видання). Видавництво «Центр учбової літератури», 2013 р. с. 232. *Бібліотека БНАУ, 200 шт.*

Додаткова література

1. Веселовський І. В. Лисенко А.К., Манько Ю. П. Атлас-визначник бур'янів. К.: Видав. центр НУБіП України, 2011. 228 с. https://yuriev.com.ua/assets/files/knigi/vidi-buryaniv_2016pravka_na-17_02.pdf
2. Довідник із захисту рослин / за ред. М.П.Лісового. К. : Урожай, 1999. – 744с. *Бібліотека БНАУ, 20 шт.*
3. Пересипкін В.Ф. Сільськогосподарська фітопатологія К.: “Аграрна освіта”, 2000. 415 с. *Бібліотека БНАУ*
4. Фітопатологія. За ред. Маркова І.Л. Ліра-к, Київ, 2019. 548 с.
5. Фітопатологія: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.М. Марютіна. Харків: Еспада, 2008. 552 с.
6. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з фітопатології для здобувачів вищої освіти денної форми навчання спеціальності 201 «Агрономія» освітній ступінь «Бакалавр» // Андрієнко О.О., Малаховська В.О. Кропивницький: ЦНТУ, 2020. 23 с.

Інформаційні ресурси

Періодичні видання:

1. Агробіологія. <https://agrobiologiya.btsau.edu.ua/>
2. Агроекологічний журнал. <http://journalagroeco.org.ua/>
3. Вісник аграрної науки. <https://agrovisnyk.com/index.php/agrovisnyk/issue/archive>
4. Захист і карантин рослин. <https://kr.ipp.gov.ua/index.php/journal/issue/archive>
5. Землеробство. <https://zemlerobstvo.com/naukovi-vidannya/naukovo-teoretichnij-zhurnal-zemlerobstvo-ta-roslinnitstvo-teoriya-i-praktika/>
6. Агроном <https://www.agronom.com.ua/>
7. Зерно <https://www.zerno-ua.com/>
8. Пропозиція <https://propozitsiya.com/ua>
9. Farmer <https://agrotimes.ua/magazine/the-ukrainian-farmer/>
10. Таврійський науковий вісник. <https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/>
11. Scientific Horizons. <https://sciencehorizon.com.ua/en>

Інтернет ресурси:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=yztyDQ6VPNI>
2. <https://apsjournals.apsnet.org/journal/phyto>
3. <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14390434>
4. <https://esciencepress.net/journals/index.php/phytopath>